

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра правоохоронної діяльності

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОХОРОНА ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ ТА ІНФОРМАЦІЇ З
ОБМЕЖЕНИМ ДОСТУПОМ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Правоохоронна діяльність

Спеціальність 262 Правоохоронна діяльність

Галузь знань 26 Цивільна безпека

Затверджено на засіданні кафедри
правоохоронної діяльності
Протокол № 1 від 02.09.2024

м. Івано-Франківськ - 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Охорона державної таємниці та інформації з обмеженим доступом
Викладач	Кузьмич Олег Ярославович, доц., к.ю.н., доцент кафедри судочинства
Контактний телефон викладача	Кузьмич Олег Ярославович (0342) 596178
E-mail викладача	Кузьмич Олег Ярославович oleh.kuzmych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/ При вивченні навчальної дисципліни можуть використовуватися можливості платформ Google Classroom, Google Meet, Zoom та ін.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kpd.pnu.edu.ua/hrafik-indyvidualnoi-roboty-z-studentamy/ . Також можливі консультації шляхом листування через корпоративну електронну пошту.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Предметом вивчення навчальної дисципліни є інститут таємниці, законодавство, що його регулює, а також практика реалізації відповідних норм різними суб'єктами. Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів: 1. Таємниця як об'єкт правової охорони. Таємниці публічно-правового характеру; 2. Таємниці приватно-правового характеру. Захист таємниці є комплексом організаційних, технічних та правових заходів, спрямованих на створення умов, що сприяють ефективній діяльності суб'єктів прав, захисту їх законних прав та інтересів, у тому числі права на конфіденційну інформацію. Основними джерелами цієї навчальної дисципліни виступають Закон України «Про інформацію», «Про державну таємницю», «Про доступ до публічної інформації», Цивільний кодекс України та ряд інших законів і підзаконних актів. У зв'язку із формуванням різноманітних сфер суспільного життя процеси, які відбуваються у нашій країні вимагають забезпечення оптимального співвідношення інтересів особи, суспільства та держави, визначення меж втручання у сферу приватних та особистих інтересів, захисту національної безпеки держави тощо. Одним із засобів, який обумовлює таке співвідношення є правовий інститут таємниці. Він охоплює собою широке коло різноманітних відносин, які виникають в різних сферах діяльності людини, суспільства і держави. Зміст таємниці полягає в тому, що її предметом є інформація, яка не призначена для широкого кола осіб, а її розголошення може потягнути несприятливі наслідки для власників або осіб, які володіють такою таємницею. Слід відзначити, що інформація на сьогоднішній день виступає основним об'єктом інформаційного суспільства і її роль сьогодні важко переоцінити. Відображаючи реальну дійсність, вона інтегрується в усі напрямки діяльності держави, суспільства, громадянина.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів загальнотеоретичних знань щодо особливостей охорони та захисту окремих видів таємниць, а також розуміння проблематики, що є характерною для законодавства у сфері охорони державної, службової та особистої таємниці. <u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є вивчення і засвоєння студентами історії	

виникнення та становлення інституту таємниці в Україні; законодавства України, яке стосується правового регулювання таємниці як правового режиму інформації з обмеженим доступом; юридичної природи окремих різновидів таємниць.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
- ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
- ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології
- ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
- ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та тендерних проблем
- ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
- ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення
- ЗК9. Здатність працювати в команді
- ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
- ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
- ЗК12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Фахові компетентності:

- СК1. Усвідомлення функцій держави у сфері правоохоронної діяльності, способів та механізмів реалізації цих функцій
- СК2. Здатність здійснювати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері правоохоронної діяльності
- СК3. Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ
- СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел
- СК5. Здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації
- СК6. Здатність у межах своєї компетенції забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особи та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми, незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів
- СК7. Здатність у межах своєї компетенції ефективно забезпечувати публічну (громадську) безпеку та порядок, у тому числі під час масових правопорушень, запобігати та протидіяти домашньому насильству
- СК8. Здатність ефективно застосовувати сучасну техніку та інформаційні технології, використовувати технічні засоби, спеціалізовані інформаційно-пошукові системи, бази та банки даних, а також відповідне програмне забезпечення для захисту прав і свобод людини, власності, суспільних відносин від протиправних посягань
- СК9. Здатність надавати правоохоронні послуги
- СК10. Здатність до аналізу та оцінки причин, умов та факторів, що впливають на вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень
- СК11. Здатність визначати особу правопорушника, аналізувати кількісні та якісні показники

злочинності

СК12. Здатність забезпечувати відповідно до посадових обов'язків охорону об'єктів державної власності, державну охорону органів державної влади України та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності

СК13. Здатність застосовувати криміналістичну техніку, оперативно-технічні засоби, у тому числі при проведенні оперативно-розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій

СК14. Здатність правомірно застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, технічні прийоми з дотриманням стандартів особистої безпеки, а також надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу.

СК15. Здатність здійснювати контроль за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів і речовин, на які поширюється дозвільна система

СК16. Здатність забезпечувати кібербезпеку, економічну та інформаційну безпеку держави, об'єктів критичної інфраструктури

СК17. Здатність забезпечувати охорону державної таємниці та працювати з носіями інформації з обмеженим доступом

СК18. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення кримінальних та адміністративних правопорушень, усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці, що виникли внаслідок учинення правопорушення

СК19. Здатність здійснювати взаємодію з іншими суб'єктами сектору безпеки і оборони, у тому числі при усуненні потенційних та реальних загроз державному суверенітету та територіальній цілісності держави.

Програмні результати навчання

РН1. Розуміти історичний, соціальний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності

РН2. Вести міжособистісний діалог та превентивну комунікацію з метою виконання завдань професійної діяльності

РН3. Розуміти та професійно застосовувати понятійний апарат права та правоохоронної діяльності

РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези, виокремлювати юридично значущі факти, виявляти причинно-наслідкові зв'язки в діях і явищах для прийняття оптимального рішення в конкретних ситуаціях

РН5. Розробляти тексти, документи з питань професійної діяльності, вільно спілкуватися українською та іноземними мовами

РН6. Знати і розуміти принципи доброчесності та норми етичної поведінки, дотримуватися їх у професійній діяльності

РН7. Взаємодіяти із суб'єктами забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку, а також здійснювати комунікацію з фізичними та юридичними особами з метою виконання завдань у сфері правоохоронної діяльності

РН8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах, аналізувати і оцінювати її для повного та всебічного встановлення обставин, необхідних для виконання професійних завдань

РН9. Використовувати інформаційно-комунікаційні системи та інші інформаційні ресурси, у тому числі ті, що мають технічний та криптографічний захист, поштовий зв'язок спеціального призначення, фельд'єгерський зв'язок, систему цифрового зв'язку суб'єктів сектору безпеки і оборони з метою виконання професійних завдань у сфері правоохоронної діяльності

РН10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки

РН11. Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи

РН12. Адаптуватися і ефективно діяти у стандартних професійних ситуаціях, а також у разі

ускладнення оперативної обстановки, підвищення фізичного та психічного навантаження
 РН13. Знати і розуміти вимоги законодавства, здійснювати кваліфікацію адміністративних та кримінальних правопорушень, грамотно оформлювати процесуальні документи, що використовуються під час провадження у справах про адміністративні правопорушення, застосовувати превентивні та примусові поліцейські заходи

РН14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності

РН15. Працювати самостійно та в команді при виконанні службових (посадових) обов'язків та під час розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері правоохоронної діяльності

РН16. Застосовувати превентивні та примусові заходи, спрямовані на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб, публічному (громадському) порядку та безпеці, майну, законним інтересам держави, які виникли (або можуть виникнути) внаслідок учинення кримінальних або адміністративних правопорушень

РН17. Використовувати методи та засоби забезпечення публічної (громадської) безпеки та порядку, протидії злочинності, дотримуватися прав і свобод людини і громадянина, здійснювати заходи щодо попередження та припинення нелегальної (незаконної) міграції та інших загроз національній безпеці держави.

РН18. Застосовувати вогнепальну зброю та спеціальні засоби (штатне та бойове озброєння), фізичну силу; інформаційні системи та технології, технології захисту даних, методи обробки, накопичення та аналізу інформації, інформаційно-аналітичні системи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні), криміналістичні та оперативно-технічні засоби, безпілотну авіацію, іншу спеціальну та військову техніку і спорядження

РН19. Надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу

РН20. Контролювати в межах повноважень стан дотримання фізичними та юридичними особами вимог дозвільної системи, правил дорожнього руху, а також інших вимог законодавства у сфері правопорядку

РН21. Організовувати та здійснювати заходи щодо дотримання режиму секретності та захисту інформації

РН22. Оцінювати оперативну (бойову) обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати їх розвиток, застосовувати тактичні методи превентивного та силового втручання для запобігання та припинення правопорушень, усунення загроз внутрішньому безпековому середовищу, державному суверенітету та територіальній цілісності держави, у тому числі у взаємодії з іншими уповноваженими на це органами та громадою.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

лекції	10
семінарські	6
практичні	
лабораторні	
самостійна робота	74

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
II	081 Право	3-й	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	сем/пр/лаб заняття	сам.роб.
Тема 1. Правовий режим інформації з обмеженим доступом	2	2	10
Тема 2. Правова охорона державної таємниці	2	2	10
Тема 3. Правова охорона службової таємниці	2	2	10
Тема 4. Технічний захист інформації, що містить таємницю	-	-	10
Тема 5. Правовий режим комерційної таємниці	2	-	8
Тема 6. Таємниця приватного життя як об'єкт правової охорони. Інші види таємниць	2	-	8
Тема 7. Цивільно-правовий захист таємниць особистого життя людини	-	-	8
Тема 8. Персональні дані про особу як об'єкт правової охорони	-	-	10
ЗАГ.:	10	6	74
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Визначається Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, введеним в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 19 травня 2023 р. № 309. https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf, а також Методичними рекомендаціями до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затвердженими Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол №13 від 27 червня 2024 року) https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2024/11/metodychni-rekomendatsii-pro-poriadok-otsiniuvannia-uspishnosti.pdf		
Вимоги до письмових робіт	Передбачається виконання 1 письмової залікової роботи. Робота виконується на останньому семінарському занятті та охоплює всі змістові модулі. Варіанти завдань, бали за їх виконання, критерії оцінювання розробляються викладачами, які ведуть семінарські (практичні) заняття за погодженням з керівником навчальної дисципліни та затверджуються на засіданнях кафедри (пп. 3.3.5 МРПОУ). На залікову роботу виноситься 1 описове завдання, яке		

	оцінюється в 20 балів, 1 задача, яка оцінюється в 15 балів, 5 термінологічних завдань, які оцінюються по 5 балів, а також 3 тестових завдань, які оцінюються по 5 балів. Максимальна кількість балів за письмову роботу – 75 (пп. 2.7.1 МРПОУ).
Семінарські заняття	Завдання для семінарських занять визначені у методичних вказівках, що розміщені на сайті кафедри правоохоронної діяльності https://kpd.pnu.edu.ua/zaochna-forma-2/ , а також в системі дистанційного навчання. Максимальна кількість балів за практичні/семінарські заняття – 25 (пп. 2.7.2 МРПОУ).
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент у визначені строки та у визначеній формі повинен виконати письмову залікову роботу.
Підсумковий контроль	Залік. Підсумковий бал складається з суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально 25 балів) та балу за залікову роботу (максимально 75 балів). Підсумковий бал становить максимально 100 балів (пп. 2.7 МРПОУ).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Зміст питань, форма та структура завдань та інструкції щодо виконання обов'язкових (залікової роботи) та додаткових (письмових завдань за питаннями самостійного опрацювання, письмових експрес-опитувань тощо) письмових робіт визначаються викладачем, що проводить семінарські заняття, за погодженням з викладачем, що проводить лекційні заняття (Розділ 3 МРПОУ). За бажанням (для отримання додаткових балів) студенти можуть виконувати індивідуальні завдання (пп. 3.1.4.1-3.1.4.3 МРПОУ). Види індивідуальних завдань та інструкції щодо їх виконання знаходяться на кафедрі правоохоронної діяльності та на сайті кафедри <https://kpd.pnu.edu.ua/zaochna-forma-2/>

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, визначених Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>, усвідомлюючи наслідки порушення.

Реагування на порушення академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановлених процедур https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/05/pr.01.1.1-08_2024-protsedura_8_universytet.pdf.

Відвідування занять:

Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття. Відпрацювання пропущених занять не є обов'язковим і проводиться лише за бажанням студента.

Неформальна освіта:

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті регулюється Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliya-stefanyka.pdf

8. Рекомендована література

1. Ботовкін О.В., Шлапаченко В.М., Ворожко В.П., Пашков А.С. Історія охорони державної таємниці в Україні: монографія / Національна академія служби безпеки України. Інститут захисту інформації з обмеженим доступом. К. : Науково-видавничий відділ Національної академії СБУ, 2008. 155 с.

2. Коробцова Н. В. Цивільно-правова охорона таємниць особистого життя людини / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Х. : ВД "ІНЖЕК", 2005. 152 с.

3. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту): монографія / відп. ред. Я. М. Шевченко. – К.: КНТ, 2008.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Кузьмич О. Я. Охорона державної таємниці та інформації з обмеженим доступом : методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів денної та заочної форм навчання спеціальності «Правоохоронна діяльність». Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2025. 38 с.

2. Кузьмич О. Я. Охорона державної таємниці та інформації з обмеженим доступом: методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів 1-го курсу денної та заочної форм навчання спеціальності «Правоохоронна діяльність». Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2025. 30 с.

Викладач

Олег КУЗЬМИЧ